

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi:
Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOĞU

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

(Türkiye - Hollanda)

Dünyadaki temel trendlere bakıldığında “toprak ve makineyi” takiben “bilgi ve bilgiye dayalı ürünler” temelli yeni ekonomi çağında küresel rekabet “mikro-milliyetçilik”, “entegrasyon” ve “öngörülemezlik” üzerinden gelişmekte, hayatın ve devletin yeni doğasını belirleyen meydan okumaların; “kaynak ve paylaşım krizi”, “üretim-tüketim-büyüme” formülünün sürdürülemezliği, Çin kaldırıcı ile “orta sınıfın tasfiyesi”, “enerji, su ve gıda güvensizliği”, hayatın her alanında “4. boyuta geçiş”, “işgücünde insan kaynağının tasfiyesi”, değişen devlet doğası ve beklenti yönetimi temelinde “sert güçten yumuşak ve akıllı güce geçiş” olduğu temel referanslar olarak şekillenmektedir.

Tüm bu temel parametreler içerisinde, teknolojideki dönüşümler; yapay zeka, sanal/artırılmış gerçeklik ve mobilite merkezli gelişerek tüm insan hayatını ve doğasını değiştirmeye adaydır. “Endüstri 4,0” ve “Toplum 5,0” kavramlarının dünyanın dönüşümünü endüstri ve toplum boyutları ile yönetmek açısından önemli başlıklar olduğu aşikârdır. Bir diğer etken de Çin’in dünya sahnesinde her geçen gün etkinleşmeye başlamasıyla oluşturduğu türbülanstır. Yeni İpek Yolu projesi “Kuşak ve Yol”; hem karadan hem denizden yüzde fazla ülkeyi ilgilendiren bir küresel entegrasyon projesi olarak şekillenmekte, iktisadi pastanın dağılımını kalıcı olarak değiştirmektedir. Orta sınıfı olmayan ülkelerde, otoriter rejimler ya da kaos, iki seçenek olarak önümüzde durmaktadır. Bölgesel ve küresel güvenlik anlamındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve bedellerinin nasıl paylaşılacağı da önümüzdeki dönemin tartışma konuları olmaya adaydır.

Güvenlik üzerinden yeni ittifakların gelişmesi ise başat ülkelerin aldıkları risklerden ve inisiyatiflerden okunabilmektedir. Mülkiyet ve güç kavramlarının niteliği ile iş modeli tarihsel olarak değişmektedir. “Başarıda Başarısızlık” sendromu yaşayan AB’nin geleceğini; Brexit sonrası Batı’da yeniden canlanan kamplaşmanın sonuçları belirleyecektir. Tüm bu gelişmelerle birlikte, “Güvenliğin Ekosistemi”, hukukuyla birlikte değişmektedir. “Güvenlik - Demokrasi” ikilemini bundan sonra çok daha fazla yaşanacaktır. Çünkü orta sınıfı eriyen ve güvenlik eksenini sofistike bir zemine kayan ülkelerde demokrasinin yaşatılması zordur. “Güvenlik bize otoriter rejimler mi getirecek” sorusunun daha fazla tartışılması gerekmektedir.

Türkiye; 84 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOĞU

Hollanda ise AB üyesi 17,4 milyon nüfusu ve 1 trilyon dolar civarı GSYİH'sı (2019) olan bir ülke olarak Belçika ve Lüksemburg ile Benelüks ülkelerinden bir tanesini oluşturmaktadır. Hollanda'nın Rotterdam kenti Avrupa'nın en büyük limanlarından biridir. Meşruti monarşi ile yönetilen Hollanda, AB dışında, NATO ve OECD üyesi ülkelerden biridir ve ayrıca Kyoto Protokolü'ne taraftır. Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi, Uluslararası Adalet Divanı, Uluslararası Ceza Mahkemesi ve Europol'e ev sahipliği yapan Hollanda insan hakları ve adalet hususlarında ön plana çıkan ülkelerdendir. Dünyadaki 17. büyük ekonomiye sahiptir (2019).

Türkiye ile Hollanda arasındaki ilişkilerin geçmişi 400 yıl öncesine dayanmaktadır. İlk Hollanda elçisi Osmanlı Devleti'nin daveti üzerine 1612 yılında dönemin başkenti İstanbul'a gelmiştir. Türk tarafından ise Hollanda'ya büyükelçilik açılması ve bir büyükelçinin atanması 1855-1859 yılları arasında gerçekleşmiştir. Bu dönemde ikili ilişkilerin başlıca konusunu ticaret teşkil etmiştir. Hollandalı tüccarlar ipek ve baharat satın alırken; Türkiye Hollanda'ya yün, pamuk ve tütün ihraç etmeye başlamış; Hollanda'dan ise pamuklu ve yünlü kumaş ithal etmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra da Türkiye ile Hollanda arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin devamına ve güçlendirilmesine önem verilmiş; bu doğrultuda bir Hollanda şirketi olan Philips, 1930 yılında Türkiye'de faaliyete başlamıştır. Ayrıca, 1934 yılında Türk-Hollanda Derneği kurulmuştur.

Hollanda'da önemli bir yerleşik Türk toplumunun varlığı ve hızla gelişen karşılıklı ticaret, iki ülke arasındaki ilişkilerin en önemli boyutlarını oluşturmaktadır. Türkiye - Hollanda ikili ticaretinde, 2019 yılında ticaret hacmi yaklaşık 8,965 milyar dolar, ticaret açığı ise Hollanda aleyhine 2,559 milyar dolar civarı olmuştur. Türkiye'nin Hollanda'ya ihraç ettiği başlıca ürünler; eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, otomobiller, steysin vagonlar, yarış arabaları, tekstildir. Hollanda'nın Türkiye'ye ihraç ettiği başlıca ürünler; Demir çelik, döküntü ve hurdaları, poliasetaller, diğer poliaterler, epoksit - alkid reçineler, petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar ve traktörlerdir. İki ülke arasında 2017 yılında yaşanan olumsuz siyasi gelişmelere rağmen ticari ve ekonomik ilişkiler gelişmeye devam etmiştir. Hollanda ikili ticaret hacmi bakımından Türkiye'nin yedinci büyük ticaret ortağıdır. Hollanda Türkiye'nin jeostratejik konumu, enerji kaynaklarının transferinde artan önemi, büyüyen ekonomiler arasında yer alması ve Hollanda'da Türk kökenli önemli bir nüfus bulunması gibi nedenlerle ülkemizle ilişkilere önem vermektedir.

Yaklaşık 4 milyon göçmenin yaşadığı Hollanda'da Türk kökenli göçmen nüfusu 500.000 civarında olup bu ülkeyle ilişkilerimizin en önemli boyutlarından birini teşkil etmektedir. Ülkede Türkler en büyük yabancı topluluğunu oluşturmaktadır. Yabancı nüfus arasında en girişimci özelliğe sahip azınlık grubu olarak öne çıkan Türklerin ülkedeki yatırım tutarı 6 milyar avroyu aşmaktadır. Türklere ait şirket sayısının 28 bine vardığı ve bu işletmelerin yaklaşık 80.000 kişiye istihdam sağladığı düşünüldüğünde Hollanda-Türkiye ilişkilerinin önemi bir kez daha anlaşılmaktadır. Ayrıca 2021 yılı itibari ile Türklerin Hollanda'ya gelişinin üstünden 64 yıl geçmiş bulunmakta ve Türklerin burada artık kalıcı ve hayatın içinde oldukları anlaşılmaktadır. 2002-2019 döneminde Hollanda Türkiye'ye 25 milyar 402 milyon dolar doğrudan yatırım yapmıştır ve 2019'da da en çok yatırım yapan ülke sıfatını korumuştur. Aynı dönemde Türkiye'den Hollanda'ya yapılan doğrudan yatırımların toplamı 13 milyar 763 milyon dolar olup, 2019 yılında Türkiye'den yurtdışına yapılan doğrudan yabancı yatırım bakımından Hollanda ilk sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOĞU

Ticari ve ekonomik açıdan iyi ve dinamik bir seyir izleyen Türkiye-Hollanda ilişkileri, siyasi alanda da iyi düzeydedir ve ikili siyasi ilişkileri güçlendirmek için her iki ülke de adımlar atmaktadır. Bu bağlamda 2008 yılında imzalanan “Türkiye-Hollanda İlişkilerinin Güçlendirilmesi ve Türkiye - Hollanda Konferansı Kurulmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası” bu çabaların somut bir örneği olmuştur. Bu çerçevede kurulan Türkiye - Hollanda (Wittenburg) Konferansları dönüşümlü olarak iki ülkede düzenlenmektedir. 2017 krizi sonrası Hollanda’yla ilişkilerin normalleştirilmesi hususunda 2018’de mutabakata varılmış ve sonuçta karşılıklı olarak Büyükelçiler atanmış, Hollanda Dışişleri Bakanı aynı yıl Türkiye’yi ziyaret etmiştir. 2019’da 7. Türkiye - Hollanda (Wittenburg) Konferansı Türk Dışişleri Bakanı’nın katılımı ile Hollanda’da yapılmıştır.

Soğuk Savaş’ın sona ermesiyle ivme kazanan küreselleşme ve ardından çok boyutlulukla gelen temel eğilim, ülkelerin tek başlarına değil belirli bölgesel iş birlikleri ve bölge-ötesi ortaklıklar vasıtasıyla güçlenmesi yönündedir. Ülkeler artık ekonomik, siyasal, kültürel bakımdan diyalog ve iş birliğine dayalı açık bir yapıya doğru yönelmekte, uyum sağlayamayanlar ise ciddi istikrarsızlıklar yaşamaktadır.

Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematiği içerisinde Türkiye - Hollanda ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede daha fazla karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Bu bağlamda sektör temsilcilerini stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla bir araya getirecek olan **Türkiye - Hollanda Stratejik Diyalogu** önemli bir işlev görecektir.

Ana Tema

Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar

Alt Temalar

Yeni Dengeler Yeni Ekonomi

Türkiye - Hollanda Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Enerji Politikaları: Jeopolitik ve Güvenlik İşbirliği

Teknolojik, Akademik ve Kültürel İşbirliği

Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler ve Göç

Türkiye’nin AB Üyelik Süreci ve Türkiye - Hollanda İlişkileri

ABD, Çin ve Yeni Ortaklarla İlişkiler: Bölgesel Stratejiler

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOĞU

Kültür ve Turizm

İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı

Sağlık ve Sağlık Turizmi

Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar

Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme

Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)

Ekonomi ve Ticaret

Medya ve İletişim

Bilim ve Teknoloji

Marka Şehirler ve Çevre

Savunma ve Uzay Sanayii

ÇALIŞMA VE ETKİNLİKLER (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Türkiye - Hollanda Akil Kişiler Kurulu Toplantıları/Çalışmaları

Kapasite ve Ekosistem Envanteri Oluşturulması

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

Pro-aktif Politika Önerileri Geliştirilmesi

Yuvarlak Masa Toplantıları/Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar/Çalışmalar

Sektör Çalıştayları/Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Modellemeler

TÜRKİYE - HOLLANDA STRATEJİK DİYALOĞU

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar